

Provinciale Staten van Flevoland
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Lelystad, 19 juni 2023

Geachte leden van de Provinciale Staten,

Graag maakt Energie van Flevoland gebruik van de mogelijkheid om samen met Energie Samen een zienswijze in te dienen op de ontwerpverordening inzake wijzigen begrenzing werkingsgebieden windenergie.

Energie van Flevoland is een koepelorganisatie van Flevolandse energiecoöperaties. Wij behartigen de belangen van (de leden van) energiecoöperaties in Flevoland en burgers die zelf energieprojecten willen ontwikkelen in onze provincie.

Op 29 juni 2022 hebben de Provinciale Staten van Flevoland de motie 'Niet 'meer' windmolens in Flevoland' aangenomen. Met de ontwerpverordening die nu ter inzage ligt wordt de aangenomen motie verankerd in beleid.

De kern van de ontwerpverordening inzake wijzigen begrenzing werkingsgebieden windenergie wordt gevormd door het uitbreiden van niet-windgebieden en het inperken van plaatsingszones en projectgebieden. Reden voor de indeling is het feit dat windmolens in (de nieuwe) niet-windgebieden ongewenst zijn uit oogpunt van ruimtelijke kwaliteit. In feite blijft zo allen ruimte over voor het realiseren van al geplande en vergunde windmolens en windmolen parken en het saneren en opschalen van bestaande windmolens binnen een projectgebied.

Tegelijkertijd wordt in de ontwerpverordening ook gesproken over de doelstellingen van het provinciale beleid dat is gericht op 'opschalen en saneren' van windmolens. Eén van de doelstellingen is een sterkere economie, vooral doordat de opbrengsten zo veel mogelijk in de provincie zelf terecht komen. Flevoland is jarenlang koploper geweest als het gaat om windenergie en het betrekken van bewoners. Er zijn heel wat boeren gemeenschappen die zelf windmolens hebben kunnen bouwen door met elkaar of commerciële partijen samen te werken. Daarnaast vloeit er heel wat geld vanuit de verschillende windparken naar omwonenden via gebiedsfonds, omwonendenregelingen en de mogelijkheid tot financiële participatie door bewoners. Er is geen andere provincie waarin burgers zo veel mogelijkheden hebben om te participeren in windenergieprojecten en dat is fantastisch. Toch kan de provincie nog

veel beter tot de beschreven “evenredige verdeling van de maatschappelijke baten”¹ komen en weer een nieuwe koploper positie innemen.

Zoals u in Bijlage 1 kunt zien, vloeien de meeste financiële baten van windparken bij de beschreven participatievormen in de ontwerpverordening alleen naar de personen of organisaties eigenaar zijn van een windproject. Tot nu toe zijn bewoners van de Flevolandse kernen grotendeels uitgesloten voor eigendom terwijl zij wellicht ook graag toegang zouden willen hebben tot hun eigen duurzame energiebronnen. Dat is een gemiste kans.

Een evenredige verdeling van de maatschappelijke baten van (wind)energieprojecten definiëren wij als ‘lokaal eigendom’². Om de gehele omgeving maximaal te laten profiteren van duurzame windprojecten adviseren wij u om in de verordening een uitzondering te maken voor windprojecten geïnitieerd, uitgevoerd en geëxploiteerd door de lokale omgeving, die voldoen aan de omschrijving van ‘lokaal eigendom’ zoals beschreven in voetnoot 2, mits ruimtelijk goed ingepast, natuur inclusief en niet in natuurgebieden (Natura 2000, NNN) neergezet. We vragen u extra ruimte te maken voor het bouwen van windmolens door bewoners van de kernen in samenwerking met boeren. Op deze manier komen boeren gemeenschappen en de kernen ook dichter bij elkaar.

Ondanks dat de financiële baten van (wind)energieprojecten nu nog in bescheiden vorm bij de Flevolandse kernen terecht komen kunt u er voor zorgen dat dit in de toekomst anders wordt geregeld. Wij adviseren u verder om in de verordening de maatschappelijke tender toe te voegen als selectiemethode voor de nog niet vergunde plaatsing van nieuwe molens en de sanerings- en opschalingsopgave binnen de voorgestelde projectgebieden. Wij zijn van mening dat via een maatschappelijke tender als selectiemethode u de doelstelling sterkere economie, vooral doordat opbrengsten zo veel mogelijk in de provincie blijven beter kunt borgen en de bewoners van de kernen een sterkere stem kunt geven in de energietransitie. Daarnaast zal een eerlijkere verdeling van de winst die de nog te realiseren en te saneren/opschalen windmolens zullen opleveren ook zorgen voor een groei van draagvlak bij direct omwonenden. We verwijzen u voor meer informatie graag naar het Werkblad Maatschappelijke Tender van NPRES in Bijlage 2.

¹ Pagina 4 en 5 van de Ontwerpverordening tot wijziging van de Omgevingsverordening Flevoland en de Omgevingsverordening provincie Flevoland inzake het wijzigen van de begrenzing van de (werkings)gebieden windenergie

² Wij sluiten aan bij de definitie van lokaal eigendom uit het onderzoek “[Monitor participatie hernieuwbare energie op land](#)” van juni 2020 (In opdracht van MinEZK, Anne Marieke Schwencke, Ruud van Rijn, Robin Hoenkamp en Leon Schreurs): “Eigendom van de lokale omgeving (burgers, bedrijven): mede-eigendom van een collectief samenwerkingsverband van bewoners, lokale ondernemers, agrariërs of andere lokale partners in de omgeving van het project. Het gaat daarbij om eigendom van meerdere omwonenden en bedrijven uit de omgeving van de projectlocatie en niet een enkel bedrijf of individu. Uitgangspunt is dat iedereen uit de lokale omgeving mee moet kunnen doen in het project, met andere woorden: Het gaat erom dat de lokale omgeving de kans krijgt mee te kunnen investeren en mede-eigenaar te worden indien ze dit wensen”. (p.15)

Wij menen dat het instrument van de maatschappelijke tender het meest geschikt is om ervoor te zorgen dat baten en lasten evenredig verdeeld worden bij het realiseren van de opschaling en sanering van windmolens in Flevoland. Echter zijn er ook andere beleidsinstrumenten die u kunt toepassen. U kunt lokaal eigendom organiseren door het opstellen van toelatingsbeleid en ruimtelijke kaders. Als laatste kan de provincie ook nog actief grondbeleid voeren. Als u hier meer over wil weten bekijk dan het Werkblad Lokaal Eigendom van NPRES in Bijlage 3.

Samengevat:

Energie van Flevoland adviseert Provinciale Staten om:

1. In de verordening een uitzondering te maken voor windprojecten geïnitieerd, uitgevoerd en geëxploiteerd door de lokale omgeving die voldoen aan de omschrijving van 'lokaal eigendom' zoals beschreven in voetnoot 2, mits ruimtelijk goed ingepast, natuur inclusief en niet in natuurgebieden (Natura 2000, NNN) neergezet. We vragen u extra ruimte te maken voor het bouwen door bewoners van de kernen in samenwerking met boeren zodat deze gemeenschappen ook dichter bij elkaar komen.
2. Als extra maatregel lokaal eigendom te verankeren in beleid
3. Tevens in de verordening de maatschappelijke tender toe te voegen als selectiemethode voor de nog niet vergunde plaatsing van nieuwe molens en de sanerings- en opschalingsopgave binnen de voorgestelde projectgebieden.
4. Danwel een ander beleidsinstrument in te zetten om lokaal eigendom beter te borgen via opstellen van toelatingsbeleid en ruimtelijke kaders of het voeren van actief grondbeleid zoals omschreven in het Werkblad Lokaal Eigendom van NPRES.

Bijlagen:

1. 6 Participatievormen
2. Werkblad Maatschappelijke Tender NPRES
3. Werkblad Lokaal Eigendom NPRES

Met hartelijke groet,

John van Diepen

Mede ondertekend door:

Energie Samen – de landelijke koepel
en belangenorganisatie van
energiecoöperaties

Energie van Flevoland
Botter 11 47
8232 JS Lelystad

6 PARTICIPATIEVORMEN

Een aantal participatievormen bij energieprojecten zijn verplicht om te doorlopen, andere kunnen vrijwillig door ontwikkelaars of overheden in worden gezet. Maar wat zijn eigenlijk de verschillen tussen deze vormen van participatie? En belangrijker, wat leveren ze op voor de lokale bewoners?

"Voor wie draaien mijn wieken?"

CASUS ALMEERSE WIND 2022

PROCESPARTICIPATIE	VERPLICHT	PROJECTONTWIKKELAAR	WINST VOOR WIE?		LOKALE BEWONERS	
FINANCIËLE PARTICIPATIE	VERPLICHT	1. INFORMEREN = informeren		1 100% 0%		<i>"Zo komt het eruit te zien"</i>
		2. MEEPRATEN = informeren + mening geven		2 100% 0%		<i>"Zo zou ik het willen"</i>
		3. MEEBESLISSEN = informeren + mening geven + keuze bieden		3 100% 0%		<i>"Zo wil ik het"</i>
	VRIJWILLIG	4. GEBIEDSFONDS* = informeren + mening geven + keuze bieden + €0,40- €0,50 p/MWh * Verplicht voor windparken binnen Regioplan Windenergie Flevoland, mogelijk gecombineerd met omwonendenregeling		4 99,5% 0,5% = €8.000		
		5. FINANCIËLE PARTICIPATIE Mogelijkheid om te investeren en een vooraf vastgesteld rendement te ontvangen		5 96,75% 3,25% = €54.000		
		6. EIGENDOM Klimaatakkoord 2019: ambitie min. 50% lokaal (burger)eigendom Maar het is nog geen wet!		6 0-50% 50-100% = €1.490.000		

WENSELIJK

Bijlage 2.

Het Werkblad Maatschappelijke Tender van Nationaal Programma Regionale Energie Strategie kunt u downloaden via [deze](#) link.

Bijlage 3.

Het Werkblad Lokaal Eigendom van Nationaal Programma Regionale Energie Strategie kunt u downloaden via [deze](#) link.